

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre 130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Riadó!

Közljük Chaim Nachmann Bialiknak Warsóban tartott beszédét, melynek megrázó tényei, korunk zsidóságának szomorú tragédiája.

Nehezen tudok e pillanatban jövőlelem céljáról beszélni. Nehezen tudom magának is megmagyarázni az okát és mint a költő, aki keresi az elbeszélés csattanó poenját, úgy keresem én is most az utolsó percekben a célt, a tiszta valóságot.

Eljöttem ide, hogy lássam és beszélhessek zsidó testvéreim válogatottjaival. Talán e közben kitisztul bennem a belső erő és érzéklni fogom a tiszta célt.

A zsidó kultúra helyzete napjainkban katasztrófális válságát éli. Az a benyomásom, hogy valami szörnyű nyomás nehezedik ránk. Keresem az okait... A belső, szellemi üresség soha nem volt még olyan mély, mint ma. Az utolsó évek minden összegyűjtött zsidó energiáit a palesztinai építő munka szolgálatába állították és e közben a belső kulturális munkák elhanyagoltak.

Az asszimiláció, a teória és ideológiánélküli asszimiláció, megtölti bensőnket és keresztül zuhog rajtunk, mint egy vizesés. Ha a zuhanást nem tudjuk megállítani, úgy pusztulni fogunk! Nem sok időnk van már hátra!

Jellemző példaként állíthatjuk ide a csehszlovákiai zsidó hitközségek kulturális hanyatlását. A zsidó házasságkötések 65%-a nem veszi igénybe a vallási előírásokat és a született gyermekek 75%-a nincs körülmetélve. Szörnyű valóságok! Ez a két számjegy szimbóluma lehetne az ürességnek. Ezek a beszédes számok már a határt jelentik. A határt, amelyen túl már nincs sülyedés.

Lenne csak egy ideológiai asszimilációval dolgozunk. megtalálnánk akkor a vizsgálódás módszereit és feltudnánk venni vele a harcot. De a mai asszimiláció nem eszmei formában, hanem természeti jelenség gyanánt bukik elénk. Mint egy természeti katasztrófa, amely elől menekülni kell, de nem lehet megállítani. És így megy az egész világon, ebben a zuhogó tempóban és terjedelmes erővel. Nem gondolnak sehol zsidó iskoláinkban az utánpótlásra. A zsidó tudomány, költészet és irodalom kihalóban van. A törzsi ágai száradni kezdenek és a kertész elfordul tőle, mint csunya és gyógyilhatatlan kóros kinövésből.

A német zsidóság, mely egykor leg-

szebbike volt ennek a fának, együtt száradt a többi ággal. A fiatalság többé nem az övé. Az angol zsidóság, véleményem szerint, már régen elveszett számunkra és ugyanígy nem beszélhetünk a francia és olasz zsidóságról sem, mint élő eszmei zsidóságról. Az orosz testvéreink egy része még igyekszik tartani magát, de rövid az idő, hogy elvesz ő is a nemzetköziség karjaiban.

Mindössze két nagy káderünk maradt csak, két nagy káder, amelytől várhatunk még valamit. Ennek a két kádernek a neve, melyek immár felelőssé váltak a zsidóság jövőjéért: Amerika és Lengyelország. A többi együttvéve sem jöhet komoly számításba. Amerika és Lengyelország. A zsidóság szellemi vezetőinek féltő gonddal kell vigyázni a két ország zsidó népének útjára. Mert ennek az utnak nem szabad hasonlítani ahoz az uthoz, melyet az európai államok zsidósága megtett. A veszély nagy. A szimptomák félelmetesek. Gyermekeink és unokáink úgy látszik menthetetlenül a kihálás útja felé közelednek.

Csodálatos dolog, hogy a szellemi kihálást — kéz a kézben — három olyan dráma készíti elő, mint a: szociálizmus, nacionalizmus és cionizmus.

És ki kell itt jelentenem, hogy én nem vagyok ellensége az ideológia asszimilációnak és egy egész sor kiváló, ugynevezett asszimiláns férfit nagy zsidónak tartok. A zsidóságnak kötelessége a nagy eszmei harcokból részt kérni, melyek az általános emberi haladást szolgálják. Kell, hogy ezeket magának mondja. Az ilyen asszimiláció csak gazdagíthatja a zsidóság törzsét. Ennek az asszimilációnak áldása van. És én nem is nevezem ezt a kulturális hozzáilleszkedést: asszimilációnak. Ez a fejlődés fároszi lángja, amely el kell kapjon minden nemesen gondolkodó koponyát. A kereszttség felé haladó lépéseket tartom egyedül a zsidóságra veszedelmes asszimilációnak, abban az értelemben, amint azt általánosan használni szokták.

Az egész zsidó társadalmi élet frazeológiai közhelyekkel van összenöve. Belsőleg azonban nyers és üres. A zsidó humor, az őserő elveszett. Összes szellemi intézményeink veszendőbe vannak és ujak nem nőnek nyomukban.

Ezek a tények mindnyájunk lelkét nyugtalansággal és fájdalommal kell megtöltsék. És a fájdalmainknak felszabadító szelepeket kell keresnünk.

Van egy Palesztinánk! Egy központi otthonunk, amelyből ki kell nevelnünk a regenerált új nemzedéket. A zsidó őserőt, amely táplálhatja és megerősítheti a szerle szakadt népünk ágait. De a cionista vezetők nem törődnek többé a szellemi irányítással és a zsidó kultúra nem nőtt ki ebből a nemzedékből sem!

Állítsuk őket ítélőszékünk elé!

Sötét munkájukat addig folytatták így, míg az új ifjuságnak nem volt többé kedve az alkotáshoz sem,

Talán ez az ami engem ide hajtott. Ez kényszerített arra, hogy összejöjjenek veletek, zsidó szellemi testvéreim és figyelemztessetek benneteket a veszélyre, a pusztulásra. Hogy harsogó szavaimmal felébresszem benneteket a veszély tudatát. Hogy fákllyámmal megvilágítsam az utat, Hogy tudja meg végre a zsidóság, hogy van egy kicsinyke tábor, mely aggódva szemléli szellemi pusztulását és keresi és megmutatja az újjászületés útját.

Sikerült legyen nekem ennek a veszélynek nagyságára rámutatnom, sikerült lesz akkor jövőlelem célja is. Mert akadjon csak csöppnyi része a zsidóságnak, akik megérzik szavaimban a fájdalmas kiállásokat és izmos szellemükkel mellénk szegődnek, úgy biztosan állíthatom, hogy a rohanó veszedelmet megállíthatjuk addig, míg nagy kádereink friss erőt fognak felénk küldeni.

Egész Romániában lábrakapott a kereszttség propagandája

Bukarest. — Beszámoltunk már több ízben azon nyilatkozatokról, amelyek az utóbbi időben felelős politikai tényezőktől egyrészt és a klerikális román sajtó részéről másrészt elhangzottak.

A nyilatkozatok kapcsán mindenütt megindultak a kikeresztelkedési propagandák és a bukaresti lapok is élénken foglalkoztak a felvetett kérdésekkel. A „Cuvantul” hasábjain aztán az elmúlt héten a nemzeti zsidóság ismert vezetője: A. L. Zissu válaszol az elhangzott nyilatkozatokra és cikkekre. A. L. Zissu kifejti, hogy a kereszténység, mely az új testamentum alapján áll és emberi szeretetről és békéről beszél, még ma is inkább keresztittel a kézben, a háborus hajlamokat táplálja, mint a testamentum ígéit.

A zsidóság áttérése a keresztény hitre — folytatja tovább a cikkíró fejtegetéseit — sokkal inkább vezethet a keresztény szellem eljudaizálódásához, mint a mai keresztény szellem a zsidóság körében való hódításához. A. L. Zissu cikke nagy feltűnést keltett klerikális körökben és bizonyosra vehető, hogy ezzel újabb hírlapi polémia veszi kezdetét.

HETI GLOSSZÁK

Két vasgárda van, mert talán egy kevés?

A Vasgárda engedélyt kapott a belügyminisztertől, hogy november 12. és 13-án kongresszust tartson Váradon.

Bombaként hatott a lapoknak az a híradása, mely szerint Corneliu Zelea Codreanu levelet írt a Gazeta de Vest szerkesztőjének, George A. Peire-nek, melyben erősen tiltakozik az ellen, mintha ő Nagyváradon, november 12-én és 13-án kongresszust akarna tartani. A „Népünk”-nek a belügyminiszterhez intézett emlékeztetés nyílt levelére tett megjegyzéseket a Gazeta de Vest és ezt olvasta a Vasgárda vezére. Erre írta azután levelét, mely egészen új fordulatot ad ennek az ügynek. Valóban érdekes és elgondolkoztató. Ghika prefektus ígéretet tett már többször arra nézve, hogy nem fogja megengedni a gyűlést és most egyszerre mint derült égből lecsapó villám jön a hír Bukarest felől, hogy a belügyminiszter engedélyezi a Vasgárda gyűlését.

Azt vagyunk bátrak ezúttal kérdezni, hogy végeredményben melyik vasgárda kéri a kongresszusra engedélyt. Az igazi Vasgárda, amelyet mi ismerünk, vagy egy új, melyet Petringenariu ur szervez itt Nagyváradon? Codreanu nyilatkozott, hogy az igazi vasgárda nem tart gyűlést most és nem itt, hanem ott és akkor, amikor neki kedve tartja. Nem vonjuk kétségbe a Vasgárda szuverénitását és elismerjük azt a jogát is, hogy mindenkor azt teszi, amit akar. Erre volt már elég példánk a múltból. De hát akkor miért állít fel itt valaki Nagyváradon egy konkurrens gárdát. Egy ellen-vasgárdát, egy — hogy is mondjuk — házi használatra összeállított fiók gárdát, mely az „eszme” helyi potentátjainak, uram bocsá, talán üzleti érdekeit akarja védeni? Mi egyet szeretnénk most már. Ha Ghika prefektus ur alaposan informálná magát minden oldalról, hogy vajjon kik és mik azok, akik a belügyminiszterhez fordultak engedélyért? És azt is szeretnénk, ha már a belügyminiszter nem tartotta szükségesnek, hogy megkérdezze exponensét arról, hogy vajjon kívánatos-e a mai rendkívüli súlyos időkben egy ilyen nyugtalanító kongresszus megtartása. De ha nem is kérdezték meg, mi azt a szerény proposíciót tesszük ezúttal Biharmegye prefektusának, szíveskedjék megtudni, hogyha nem Codreanu-féle vasgárda, akkor melyik? És ha nem az igazi, akkor a „hamis” mit akar itt november 12-én és 13-án? Mert azt boldog megnyugvással vette ennek a városnak a munkanélküliség rémétől és szenvedésétől agyongyötört lakossága tudomásul, hogy Codreanu nem!

Ha Codreanu nem, akkor más — miért igen? Ezt kérdezzük Argetoianu belügyminisztertől és a megye és Nagyvárad város prefektusától. Hiszen azt mi tudjuk és nem is támaszkodunk benne, hogy mindent megtesznek a rend fentartására. Mi nem kételkedtünk ebben, csak hogy — mégis! Kisért a múlt és nekünk libabőrös lesz a hátunk, ha arra gondolunk. Új hillerizmusról beszél a Vasgárda Nr. 2. vezetője és ezzel akart főszerkesztőnkre megnyugtatólag hatni. — Mintha ez a szó, hogy Hitler nekünk oly garancia volna arra, hogy itt nem lesz semmi baj. A Vasgárda nem kért engedélyt gyűlés megtartására. A belügyminiszter mégis kiadott engedélyt egy kongresszusra. Vajjon kik kérték ezt és milyen protekcióval, vagy döntő befolyással, hogy a vaskezü belügyminiszter mégis kiadta az engedélyt.

Sok súlyos kérdés merült fel ezzel a

**Hol a boldogság mostanában?
Zsidó kórház sorsjegy akciójában!**

kongresszussal kapcsolatban és szeretnénk rá a váradi zsidóság nevében választ kapni. Talán a miniszter ur tudna, vagy a prefektus ur? Vagy talán Petringenariu ur? Egy korrekt választ kaptunk. És ez a Corneliu Zelea Codreanué. Az legalább nyílt és becsületes volt!...

Blank Arisztid bukása — zsidó szemmel

A Banca Marmorosch Blank & Co. nagy bankcég bukását nem az antiszemitizmus okozta. Az csak természetesen következésménye volt egy már régen megindult bomlási processzusnak, mely most végleg kirobbant és egy régi nagy multtal rendelkező pénzügyi bukását okozta. Sem közgazdasági, sem politikai, sőt még szorosán vett gazdasági szempontból sem kívánunk ezzel az ügygel behatóbban foglalkozni. Csupán zsidó szempontból volna egnéhány megjegyzésünk.

A Banca Marmorosch Blank cég nem volt zsidó bank. Csak nem volt antiszemita. Mert míg a Banca Româneascában sem a központban, sem a vidéki fiókoknál nem vesznek fel zsidót, tehát teljesen és tökéletesen zsidómentes (ezt ne feledjük el a zsidó ügyfelek, akik talán odaviszik üzleteiket, vagy pénzüket!) A Blankbanca cég zsidóbb bank volt, mint a többi antiszemita velleitáru román bankok, de nem volt zsidó bank. Blank Móritz még elég jó zsidó volt és adott zsidó jótékony célra is nagyobb összegeket. A bank maga sem vonta ki magát sohasem a zsidó közérdeket védő ügyekből. Blank Arisztidról is tudjuk, hogy adományozott zsidó célokra. Többek között zsidó célokra is. Ha valahova kellett adjon néhány milliót karitatív célokra, akkor a bukaresti zsidó kórháznak is adott egy milliót. Tehát nem úgy tett, mint sok más nagy román pénzügyi, mely elvből csak zsidó pénzeket vesz és zsidókon keresni szeret, — de adni nem ad. Blank Arisztidról nem is tudjuk végeredményben zsidó volt-e még vagy sem. Tudjuk, felesége egy volt szerb miniszterelnök leánya. Hogy ő zsidó-e még, azt nem is kutaítjuk. Lényeges az, hogy a pénzszerző zsidó ősök e második leszármazottja grand seigneur mi voltában úgy élt és úgy reprezentált, mintha egész évszázadok óta dinasztikus méltósága állott volna már mögötte.

Kétségtelen, hogy a szanalást erősen hátráltatja az az animozitás, mely megnyilvánult a Berkovits banknál is. Mert míg a zsidó pénzfjedelmeknek van sok pénze, addig hajbókolnak előtte és mindenkor alázattal lesik szavait. Addig ők igazán nem érzik a szegény embereket annyiszor elnyomó antiszemitizmust. (Egyszer ugyanis Blank Arisztidet meg is verték Bukarestben). De mikor már kicsuszik alóluk a szilárd talaj, melyet a pénz mindenhol és mindenkor jelent a világ négy sarkán, akkor bizony gondolkodnak rajta, hogy talpra segítsék-e, vagy sem?

Mindenesetre zsidó szempontból nagy kár ez a bankbukás. Mert ha fuzionál, vagy likvidál a bank, bizonyos, hogy sok-sok zsidó hivatalnok kezéből esik ki a kenyérkereset. Mi általános szempontból, az ország közgazdasági szempontjából is sajnáljuk a nagy bank bukását, sajnáljuk hivatalnokait és végeredményében sajnáljuk a Blank Arisztid családot is, mert most fogják ráeszmélni arra, hogy az a sok hajbókolás és hódolat, mely őt, mint a Pénz urát körülvette, nem neki a zsidónak szólt, hanem a pénznek, mely oly biztonságot ad.

Lassankint összedül ez az egész világ. És annak egyik tartóoszlopa dőlt romba a Marmorosch Blank bukásával. Nagyon tévednek mindazok, kik azt hiszik, hogy a Blankbanca összedülhet és utána nem következik semmi. Ha egyik oszlop kidől, jöhet utána a többi is. A gazdasági életnek ezek a szilárd alépitményei inognak és magával rántathatják az egész felépitményt. A Blankcsalád már elesett a harcban — és egyebet nem tehetünk, mint sajnálkozásunknak adunk kifejezést. Egy egészen sablonos kondoleálás. Fogadják őszinte részvétünket. Ők is és mi magunk is. Mindannyian.

Választások a prágai hitközségben

A prágai zsidó hitközségben a nagy zsidó vezér, dr. Ludwig Singer halála folytán megüresedett elnöki pozíciót a múlt héten töltötték be. A választások folyamán a cionisták nagy győzelmet arattak, amennyiben elnök lett dr. Gottlieb Stein demokratapárti képviselő, míg alelnöknek Artur Kauderst választották meg.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000,000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Oi. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Oi. 45.929. Bejegyezve az illovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: București, Bul. Elisabeta 10.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmár, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindenemü felvilágosítást biztosítási ügyekben.

LEGSZEBBEN FEST

(Rojal kávéházzal szemben)
Mézáros-utca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-utca 34.
Telefon 8-53.

November 2.- November 7.

Jelen soraim aktualitását az a körülmény adja meg, hogy egy volt angol belügyminiszter és egy indiai moszlim demagóg hatalmas anticionista manifesztációt tervez november másodikára, a Balfour-deklaráció tizennegyedik évfordulójára.

Nem kétlem, hogy Lord Brentford kiűző angol hazafi, avagy, hogy precízebb legyek, az angol nagyipari érdekek ügyes képviselője, de éppen olyan bizonyos vagyok abban is, hogy Shaukat Ali barátom jól fizetett renegát. Mert Angliának elsőrangú érdeke most, hogy az indiai moszlimok a jó barátot lássák benne és ha Lord Brentford ebben hazája segítségére van, ugy bizonyára köteleességét teljesíti, de hogy Shaukat Ali barátunk hazája és — nyugodtan állíthatom — hite legádázabb ellenségével fog kezdet, az kétségtelenül árusulás. Mert Indiának most igazán komolyabb gondjai vannak, semhogy arra akadjon vesztetni való ideje, hogy Londonban anticionista hitvallást tegyen.

Ez csak egyéni vélemény és nem is azon hittel mondom el, mintha ezzel a fenti két ur jobb belátásra térését remélném elérni. Nem esem kétségbe a manifesztáció miatt sem, mert megvagyok róla győződve, hogy egy olyan mozgalmat, amelyet az életfeltételek parancsolóan kialakuló ideológiája táplál, nem roppanhat össze és nem is befolyásolható hátrányosan egy kívülről jövő támadás. Ha a zsidóságban meg van az életjogosultságukat igazolni tudó fajok ruganyos frissége — és ez meg van benne — akkor kiharcolja magának népi önállóságát, feltéve, ha helyes uton halad.

És ez a feltétel az, mely miatt a fenti két történelmi keltet szembe állítottam egymással. Bár tulajdonképpen nem is én, hanem zsidó társadalmunk azon szám és értékbeli nagy hányada, akik azt állítják, hogy november 7, a november kettőt és a

mögötte levő, lényegében nemzeti ideológiát fölöslegessé teszi, annak problémáit megoldja.

Nem akarom azt állítani, hogy ezen emberek gondolkodása és cselekedete a Shaukat Aliéval azonos, mert ebben az esetben rövidlátóan igazságtalan volnék. Ezek az emberek, akik egyébként igen értékes intellektuális és a problémákkal foglalkozó elemek, nem tulajdonképpen renegátok, mert elgondolásaik jóhiszeműek, de óriási tévedés rabjai. A tévedésük pedig az, hogy a november kettőt, illetőleg az ezen kelettel politikai tényezőként elismert cionizmust nemzeti mozgalomnak tartják.

A cionizmus pedig valóságban társadalmi mozgalom, egy földnélküli évezredek jogfosztások által gyökeretelenné, légivé tett népek természetes életmegtérülése, amely bizonyos formában mindig mutatkozott, de a történelmi feltételek eddigi mostohasága folytán csak most öltötte a jelenlegi formáját. Nem egyéb ez, mint egy mindenéből kiforgatott tömeg éhes vágyakozása a föld után. A nemzeti jellegét az egész mozgalomnak csak az adja meg, hogy ez a tizenhat milliós nép elvesztett földjével, elvesztett nyelvét is vissza akarja szerezni.

De egyébként mi más ez a mozgalom egy egészséges átalakulási folyamatnál, amelynek kohójában inproduktív, légi emberek válnak az emberi társadalom alkotó elemeivé. Mi más, mint kihasználatlanul elsatnyuló izomenergiák feltámasztása, ugaron fekvő földek termékenyítésére??

Az át nem alakult, a saját akaratából és erejéből alkotóvá vált zsidóság számára

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeárut
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezhető beStrada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca 10)
Telefon 378 Telefon 378

1917 november 7 nem jelentene többet, mint 1791 november 14, a francia emancipáció. Értéktelen ajándék lenne ez is, amellyel semmit sem tudna kezdeni és amely éppen olyan csufos eredményekhez vezetne, mint amaz.

A népek nagy családjában, legyen az bármilyen politikai, avagy gazdasági berendezkedésű, csak az a nép állhatja meg a helyét, csak annak lesz becsülete, amelynek fiai a munka minden fajtát mivelik. Egy nemzet sem támaszkodhatik arra, hogy a többi nemzetek szellemi pozícióit elfoglalva alapozza meg jövőjét. A leghumánusabb, a legmegértőbb társadalmi forma sem túráé meg ezt.

Az a nép, amelynek parasztsága, durva testi munkát végző rétege nincsen, amely alkalmat nyert arra, hogy ilyeket neveljen és nem tette meg, annak nem lesz becsülete, de maradása sem a dolgozó emberi társadalomban. Már pedig ezt a nevelést, ezt az átalakulást csak a cionizmus adhatja meg, a palesztinai építő munka révén, amellyel nem új nemzetiséget teremt, hanem egy régi népet formál ujja, emberiebbé, méltóbbá, elfogadhatóbbá.

Palesztina a munka tűzkeresztiségét jelenti a zsidóság számára. Ha a zsidóság

Hackmayer uri szabó Oradea

P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

TROTSKIJ, A ZSIDÓ

Még az elmúlt évben jelent meg Berlinben Trotszkij önéletrajza „Az életem...” címen. A vaskos kötet, mely Trotszkij egész életét felöleli, néhány nagyon jellemző adatot szolgáltat. A nagy szociálista egyéniség a zsidósághoz való viszonyáról, melynél önkéntelenül is megállunk egy kissé, hogy egy lépéssel ezzel is előbbre jussunk a zsidóságunkat meghatározó történelmi tényezőkhöz megismerésében.

Trotszkij 1879-ben született Janowkában (Cherson tartomány), hol apja földbirtokos volt. A zsidó vallás tradíciójából gyermek korában keveset látott a szülei házában. Már ifjúságában oly messze távolodott a zsidó szellemtől, amilyen messze csak lehetett. Nagy előszeretettel foglalkozott mindig a vallásellenes propagandával és annak idején Lenin ebbe a reszortba kívánta őt beosztani, de később sokkal fontosabb feladatok hárultak rá. Trotszkij — ugymond — tudatában volt annak, hogy a zsidósága akadályozni fogja őt, évszázadok óta az antiszemizmus mérgével táplált orosz nép előtt, a kormányzás fontos állásainak részvételében és az 1917-es októberi forradalom után a politikai élettől vissza akart vonulni. De Lenin hallani sem akart erről. Követelte, hogy Trotszkij a belügyek élére álljon. Trotszkij ellenszegült és a többi más érvei mellett „nemzeti okok”-ra is hivatkozott. Trotszkij tehát nem vallási, hanem nemzeti vonatkozásokat emlegetett. A következőképpen érvelt: „Helyes lenne-e ellenségeink kezébe egy olyan legyvert adni, mint az én zsidóságom?” Lenin erre dühösen szólt: „A mi hatalmas

nemzetközi forradalmunkban ugyan, milyen jelentősége lehet az ilyen ellenségeskedő cafatoknak?” Ennél a témánál — jegyzi meg Trotszkij — félig tréfásra fordult a beszélgetésünk, mert én a következőket válaszoltam: „A forradalmunk valóban nagy, de számolnunk kell az örökségbe kapott hatalmas butasággal is.” Lenin: „Igen, de mi épen ezt a butaságot, ezt a sötétséget akarjuk eltüntetni”. Trotszkij: „Helyes, azonban pillanatnyilag engedelményeket kell tennünk a butaságnak, különben áttörhetetlen akadályaink lesznek mindjárt a kezdetben is.”

„A nemzeti vonatkozás — írja tovább Trotszkij — mely Oroszország történetében mindig olyan fontos szerepet játszott, az én személyi életemben semmi jelentőséget nem kapott. Már ifjúságom idején a nemzeti szenvedélyeket és előítéleteket racionálisan fogtam fel és olykor az ilyen mozgalmak ugyszólván undort és hányingert keltettek bennem. A marxista nevelés ezt a beállítottságomat csak kimélyítette és az aktív internacionalizmus felé vont. Amikor pedig az 1917-es októberi forradalom idején nemzeti vonatkozásokra hivatkoztam, tettem ezt kizárólag politikai számításból.”

Később Trotszkij átvette a hadügyminisztérium vezetését. Ebből az időből írja: „A katonai ügyekben hihető volt, hogy a nemzeti vonatkozás még jelentősebb szerepet kap, mint a rendes közigazgatásban. De Leninnek igaza volt. A forradalmi idők eme forrponijában semmi jelentősége nem volt a nemzeti vonatkozásoknak. A fehér-orosz ellenforradalmárok kísérleteztek ugyan a hadseregben ilyen alapon bomlasztó munkát végezni, de teljesen eredménytelenül.

Erre igen jellemző egy fehér-orosz orgánumnak cikke, mely Berlinben jelent meg: Egy kozákunk, akit robbantó munkára küldtünk ki, hogy az orosz vörös hadseregben a zsidó Trotszkij ellen izgasson, a következőket mondta: Semmi eredmény! Trotszkij nem zsidó többé... ő csak egy harcos, ő a mienk... egy orosz... Lenin, az igen, az egy kommunista... az zsidó: de Trotszkij a mienk... ő egy harcos... egy orosz... ő a mienk.”

„Az én zsidóságom kérdése sokkal később politikai támadások homlokterébe került. Az antiszemizmus egyidőben kezdte felütni a fejét az anti-trotszkizmussal. Mindkettőnek forrása azonban egy: a kispolgári reakciós kísérletek az októberi forradalom ellen.”

Önéletrajzának további folyamán még egyszer elérkezik a nemzeti vonatkozásaihoz — ezalatt mindig a zsidóságot érti — és megjegyzi, hogy ellene való harcokban nyilván ez is szerepet játszott. A győzedelmes forradalomnak látszólag nem volt többé szüksége rá, a zsidóra és Trotszkijnak tapasztalnia kellett, hogy ő, ki — saját szavaival élve — teljesen összeforrott húsból, vérben a nemzetköziséggel, nem ismerte fel a zsidóságában rejlő jelentőséget és mélységet.

Mondanunk sem kell azonban, hogy Trotszkij eme tapasztalatainak konzekvenciáit nem vont le. Sohasem kereste módját, hogy nemzeti testvéreinek otthonra lépjen. A zsidósággal szemben mindig idegenül állott. Ennek a magyarázata abban a hiányos nevelésben rejlik, melyben ifjú korában részesült, úgy, hogy az egész emberiségért hevülő lelke nem tud fel-

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentősorsjegyet** venni

VIII-ik osztály huzása 1931 november 8-án

Főnyeremény 1,000.000 lei.

100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lei

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Postai költségeknél 19 lei
portóköltségekhez hozzá-
adandó. — Sorsjegyek kap-
hatók mindenütt, valamint
a főbizományosnál:

Union Bank R. T.

Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegylroda

CLUJ, Str. Memoran-
dului No. 16,

Palesztinában akármilyen miniatűr keretek között is, de megmutatja, hogy áttudta formálni önmagát, hogy az első adott alkalommal megtudta mutatni autoregeneráló képességét, akkor megszerezte a megérdemelt belépési jogot a dolgozó emberiség közösségébe. De ha Palesztina elbukik, ha a gyökértelen, légivé vált zsidóság nem termeli ki magából a minden népnél elengedhetetlen paraszti és dolgozó társadalmat akkor a zsidóság is elbukott. Mert milyen jogn kérhet is földet az a nép, amelynek nincs parasztja, milyen joga munkát, ha nincsenek izmos munkásai?

A zsidóságnak kétségtelenül meg van az a ruganyos frissesége, amelyre önállóvá válásához szüksége van és egészséges faji ösztöne rejti magában annyi dinamikus erőt, hogy céljait el is érje. ha az egyedül helyes, az önmagát átalakító uton halad. Ha függetleníti magát attól a demagógiától, amely ismét kívülről várja a felszabadító ígét.

Nekünk a külső pártfogók soha sem használhatnak, ha magunk gyengék vagyunk, de sohasem árthatnak, ha céljainkat következetességgel követve erősek és egyek vagyunk.

Szabadítsuk meg magunkat a belső demagógiától, igyekezzünk a zsidó tömegeket a cionizmus regeneráló kohóján keresztül vezetve produktív, dolgozó társadalommá alakítani, mert akkor száz angol róka ravasz cselszövése és ezer indiai dervis üvöltése sem fog megakadályozni bennünket abban, hogy Palesztinában a magunk urai és ezáltal a produktív, dolgozó emberi társadalomnak méltó tagjai lehessünk. B. D.

oldódni egyetlen nemzeti koncepcióban.

Trozkij kétségtelenül egyik legjelentősebb egyénisége korunknak és igazságtalanság volna, ha őt a közönséges emberek mértékével mérnék. Mert bizonyos, hogy ezt a nagy forradalmárt már az új történelmi idők termelték ki. Normális viszonyok között talán nem lett volna több, mint egy kiváló szocialista író. De az utóbbi idők történelmi átalakulásainak közepette túlnőtt magán és túlnőtt a zsidóságon is. Am eltávolodhatott ő a népetől, de a nemzeti vonatkozás — ahogy ő nevezi — mintegy árnyék, állandóan nyomában marad, mert ettől egyetlen ember sem tudott még szabadulni, Trozkij sem. Hiba volna őt abba a kategóriába sorolni, kik azért távolodnak el a zsidóságtól, mert őket ez egyéni életükben és érvényesülésükben akadályozzák. Trozkij az asimilációnak egy más válfajához tartozik. Hiszen egy rendkívüli morális és phisikai erővel rendelkező emberről nem állíthatjuk, hogy morális defektusok avagy kishitűség tértették el a zsidóság útjának irányából.

És mégis, nyilatkozhatik Trozkij akármilyen keserűen és gyűlölettel a nemzeti vonatkozások ellen, fájának külső és belső jeleit mégsem tudja kiirtani testéből és Trozkij örökké zsidónak marad számunkra és a világ számára is, legyenek bár közöttünk elvi differenciák is. Mert hogy ő most Prinz szigetén, Konstantinápoly mellett, mint száműzött, a polgári demokráciától távol él, nem csekély részben történik azért, mert korának egyik legnagyobb forradalmára, Trozkij: zsidó. Ezen a ponton egyesül Trozkij a zsidóság sorsközösségében.

A Horák gyilkosságot megelőzőleg egy 23 éves zsidó diákot gyilkoltak meg Velki-Vitéz mellett

Bratiszlava. Horák, a gyilkos legionárius káplár esküdtszéki felmentésével még korántsem csillapodott le a csehszlovákiai közvélemény és máris újabb rémtettek híre érkezik Velki-Vitéz felől, ahol Horák káplár végzett hét zsidó áldozatával. A két eset között nehéz nem párhuzamot vonni, annyira magán viseli a Horák gyilkosságok módszerét és „különös“ véletlen folytán a két gyilkosság között mindössze csak egy nap eltérés mutatkozik.

Pár kilométerre fekszik Velki-Vitéztől Bertotovce apró kis falu, ahol az emlékezetes napon, 1919 június 7-ikén egy cseh katonából álló csoport érkezett és vezetőjük a falu zsidó lakosai iránt érdeklődött. Megtudták, hogy a helységben mindössze három zsidó család lakik, akik közül azonban kettő Eperjesen tartózkodik és csak a 70 éves Moskovits Jácob és ennek 23 éves egyetemi hallgató fia, Sámuel és fiatal leánykája az egyedüli zsidó család, amely ez idő szerint a faluban található. Moskovits Sámuel a hosszú és gyilkos háború után most érkezett haza, hogy végül is kipihenje az embergyilkos nagy világhátrahagyás fáradalmait és megtisztuljon a szennyfő. A cseh katonacsoport ismeretlen vezetője felkereste a zsidó Moskovits házat és felszólította Sámuel, hogy kövesse őt és vigye magával összes készpénz vagyonukat, mert a közeli vasuti őrzőkhöz kell bevonulnia.

Az őrsvezető elindult tehát Moskovits Sámuellel a falu határa felé. A fiatal lánytestvér észrevétlenül utánalopódzott a bátyjának és ő látta, amint az ismeretlen katona előrebocsájtotta Sámuel, vállához emelte

Az egész országban közismert
elsőrendű és izletes
konyhájáról a

GROSZ
étterem

TIMIȘOARA-TEMESVÁR

Lloyd-sor 11.

ORADEA

Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü 40 lei,
60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó
abona! - Esküvőket, bankettekét vállal. - Kifogás-
talan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

**Padlólakkok,
poloskairtók,
háztartási cikkek**
mosó- és pipere-árak, keze- és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos és figyelmes ki-
szolgálás! — Szombat
és ünnepeken zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek,
külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pon-
tosan eszközöltelek.

A legkellemesebb hangulatot

„ELECTRON“ Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI és RÁDIÓI adnak!

Villanyégők és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Marchesvan 19, október 30-án.
Szombat, Marchesvan 20, október 31-én.

Heti szidra: שבת

Heti háftóra: וַחֲמֵשׁ עָרָבָה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.00

gyertyagyújtás 5.10

Istentisztelet kezdete 5.20

Szombat befejezése 6.15

Wézel Albert tordai főrabbi kiáltványa az erdélyi zsidósághoz

A folyó hó 20 án Érmihályfalván megtartott „Tomche Jesivoth“ egylet szűkebb körű konferenciája megbízásából fordulok a következő sorokkal a zsidó nagyközönséghez:

Kinzó gondok eresztik ólomszárnyait a jesivákra. Sötét árnyak veszik körül a vallásos szellem ültetvényes kertjét. A szent tóra magasztos csarnokában szükség és inség ütötték fel hajlékukat. A legfeketébb festék sem elég sötét, hogy a jesivák helyzetét oly szomoruan és kétségbeesetten fessük, mint amilyen az a valóságban. A jesivák anyagi alapépülete megingott. A gazdasági válság viharai, melyek pusztítva száguldanak országokon át, leghamarább ama építményeket rendítik meg, amelyeket az önkéntes adományok pilléreire nyugszanak. A jesivák egy sötét kapu, egy teljesen bizonytalan jövő előtt állanak.

Hogy fennmaradásunk gyökere, a tóratanulás el ne száradjon, hogy életfánkat, a szent Tant új életre és újabb virágzásra keltsük, fordulok ezen jalkiáltással az erdélyi zsidósághoz, hogy ocsudjon fel nemtörődömségéből, gondoljon a zsidó legfontosabb kötelességére, a thóra megmentésére idejekorán. Most hála I.-nek még gyülekeztek ifjaink a különböző jesivák tanházaiba, de hogy meddig maradhatnak majd ott, az ezidőszerint meg nem mondható. Néhány jesiva egyáltalán nem volt abban a helyzetben, hogy menzáját megnyithassa, mások csak nagy leépítés mellett tudják ezt a mai viszonyok mellett már elengedhetetlen fontosságú intézményt fenntartani. Ha a zsidó közületek és egyedek nem sietnek segítségükkel és támogatásukkal, akkor a közeljövőben, I. ments, oly nagymérvű összeroppanás állhat be, melynek következményei beláthatatlanok.

Bizom rendületlenül az erdélyi zsidóságot thóraszeretetében, kötelességtudásában és áldozatkészségében, mely most sem fog csöndöt mondani és bizom szilárdan mennyei Atyánkban, hogy látva nagy megerőltetéseinket, szent thórája érdekében a legváltásosabb anyagi helyzetünk és a legnyomasztóbb életfenntartási gondjaink közepette megkönnyörül majd rajtunk és segítségünkre lesz borzalmas lelki küzdelmeinkben. Kivezet bennünket a mindent elnyeléssel fenyegető örvényekből, visszaadja az agyongyötört emberiségnek a jólétet, a biztonságot, az ön-

Tanuljon Ön is a máskarán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGGH

ruhafestő és vegytisztító

bizalmat, a munkakedvet és a munka nyomán fakadó égi áldását, amiért szíve egész hevével Istenhez esedezik alázatos szolgálja

WÉZEL ALBERT
tordai főrabbi

Adományokat elfogad és nyugtáz a „Népünk“ szerkesztősége, ugyszintén Freund Ch. nagykereskedő, egyleti elnök Satumare.

— Az erdélyi orth. zsidó hitközség közp. irodájának reorganizációja érdekében indított akciónk — mint örömmel értesülünk — megfelelő eredménnyel biztat. A központi iroda végrehajtóbizottsága által kiküldött hét tagu vegyesbizottság november hó 3—4-én tartja meg az ország-részi konferenciát előkészítő értekezletét. A bizottság természetesen tisztán adminisztratív jellegű intézkedéseket foganosít, míg a Központi Iroda végleges sorsáról az összehívandó konferencia lesz hivatva dönteni.

— Letartóztatott rabbi. Osztravából jelentik: A múlt héten a város zsidó negyedében pénteken délután több jámbor zsidóból álló csoport megtámadott egy zsidó fodrászüzletet, mely szombaton is állandóan nyitva tartott. A rendőrség hamarosan szélkergette a tüntetőket és igazoltatás után letartóztatott hat osztravai zsidót, sőt magát az osztravai rabbit is, akit azzal gyanusítanak, hogy ő biztatta fel híveit a fodrászüzlet megostromlására.

— Pokolgéppel akarták felrobbantani a regáti cionisták egyik vezérének Bukarest, október 28. A romániai napilapok közölték, hogy Gottlieb József bukaresti mérnök ellen ismeretlen teltesek pokolgépes merényletet követtek el. A pokolgépet egy csomagban küldötték el a mérnöknek és csak irodaszolgája vigyázatlanságán mulott, hogy a véres tragédiát el lehetett kerülni. A pokolgépet ártalmatlanná tették és amikor kibontották, megállapították, hogy a benne lévő bomba egy kilogramnál több robbantószeret tartalmazott, viszont a pokolgép precíz konstrukciója arra enged következtetni, hogy szakértő kezek munkája volt. A napisajtó annak a gyanúnak ad kifejezést, hogy a merénylet egy megkísérelt és nem sikerült pénzzsarolással van kapcsolatban. Amint a napilapok nem közölték az, hogy Gottlieb mérnök a regáti cionista mozgalom és ezzel együtt a bukaresti zsidó élet egyik prominens tagja és — első nyomnak ez se megvetendő az esetleges nyomozás során.

— A bécsi hitközségi életből. Az elmúlt héten tartotta a bécsi hitközségi előjáróság egyik nyilvános ülését. A gyűlésen elhangzott jelentések közül a bécsi zsidóság helyzetére mélyen bevilágító az anyakönyvi hivatal beszámolója. 4 hónap alatt volt 440 esküvő, 119 elválás, 383 születés, 837 haláleset, 246 kitérés s 85 a zsidóságra való áttérés. Hogy a kitérések nem tulságos megadóztatás következtében történtek, mutatja az, hogy a 246 kitérő között csak 106 volt hitközségi adófizető, ezek között a fele nem fizetett többet, mint 10 schillinget, csak öten voltak 100 schillingen felül magadóztatva s összesen egy fizetett 3500 schillinget. A hitközség aggokházában ápoltt minden egyes öreg után a bécsi magisztrátus 4 schillinget fizetett; most a városi hatóság ezt a hozzájárulást 3 schillingre szállította le. A városi hatóságoknak iskolai leépítése sem maradt

hatás nélkül a zsidó hitközségre. A sok osztályösszevonás miatt sok vallásoktató feleslegessé vált. Hogy ne kelljen senkit a tanítók közül elbocsájtani beosztották őket, másnemű, hitközségi adminisztratív munkára. A naptár reform tekintetében a hitközség a következő határozatot hozta: „A bécsi hitközség előjárósága tiltakozik minden oly naptári átalakítás ellen, amely egy vagy több üres nap bevezetése által a pontosan megállapított szombatot megintgathatná. Egy ilyen változás a zsidó életben a legnagyobb zavart okozná, és a világ zsidósága tulnyomó részének a legkomolyabb szociális és gazdasági hátrányokkal járna, felkérjük tehát a Népszövétséget, hogy csak olyan naptárreformot támogasson, amely a szombatot mint megállapított napot, kiméli.“

— Meghalt Schnitzler Arthur. A világ egyik legnagyobb zsidó írója: Schnitzler Arthur Bécsben meghalt. A zsidó kulturértékek egyik legnagyobbja volt, ki őszintén, hittel és meggyőződéssel vallotta magát zsidónak és résztvett az európai zsidóság minden kulturmozgalmában. Stílusának finomsága, csodálatos szentimentalizmusa, könnyed humora, Heine és Börne utódjává avatták. A zsidósága miatt üldözött tudós, örök emléket állított „Prof. Bernhardt“ című darabja, mely a Luegeri antiszemitizmusnak halhatatlan tükröképe és amelyet a zsidógyűlölők dühös tüntetése kísért végig Európa szinpadjain. A zsidóság hálás kegyelettel őrzi a nagy író emlékét.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz kitűnő házi-szer, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz öreg embereknél is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A „Ferenc József“ keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

43

A paptamási

„LITHYNIA“

ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Sicilia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek

„LITHYNIA“ Központi Egyedárúsága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-76

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

Legolcsóbban vásárolhat KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Zsidó parlamenterek intervenciói a minisztériumokban

Bukarest. Hirt adtunk már arról a felháborító iskolai kényszerről, mellyel a törvények ellenére a zsidó diákokat és tanulókat a keresztény hitoktatáson való részvételre kötelezik. Dr Niemerover főrabbi, a szenátus tagja, az elmúlt napokban személyesen interveniált a kultuszminisztériumban és Jorga professzornál, a kisebbségi és vallási érzést sértő excessusok ellen. Dr Niemerover rámulatott ezután az iskolai könyvek igazságtalan és uszító részeire, valamint a tanári-kar antiszemita kilengéseire. Reméljük, hogy dr Niemerover főrabbi szenátornak intervenciójára a kultuszminisztérium megteszi a kellő intézkedéseket, az alkotmányt sértő kilengések megakadályozására.

Dr. Singer Sámuel cionista képviselő a belügyminisztériumban tiltakozott a beszarabiai és regáli cionista szervezeteket érő brutalitások ellen. A rendőrség ugyanis számos beszarabiai városban letartóztatásokat és házkutatásokat tartott a „kommunista gyanus“ (!) cionista szervezetekben és ezen a címen állandó megfigyelés alatt tartja a szervezet egyes vezető tagjait. Argetoianu ismeri jól a cionista szervezetek programját és romániai működését és kijelentette dr. Singer képviselőnek, hogy körlevél útján fogja utasítani az összes prefekturákat a cionista szervezetek zár alól való feloldására és megteszi az intézkedéseket, hogy a jövőben hasonló kellemtelenségek ne érijék a cionista szervezeteket.

A szatmári orth. zsidó hitközség közigazgatási úton igyekszik kintlevőségeit behajtani

A szatmári orth. zsidó hitközség képviselőiben Guth Sándor hitközségi elnök azzal a kérelemmel fordult a város interimár-bizottságához, hogy a templomi önkéntes adományokat, taxákat és hitközségi adókat a város saját közegei útján szedesse be. A hitközség ellenzéki csoportja Freund Chaim vezetése alatt tiltakozott a kérelem teljesítése ellen és a régebbi gyakorlat fenntartását kérte. Az interimár-bizottság a kérelmet kiadta jogi véleményezés céljából. Amidőn elítéljük az ellenzékieskedés azon módját, mely a hitközség gyengítésére törekszik, jogosnak és követendőnek találjuk a szatmári hitközség akcióját, melynek sikere mentheti meg a hitközségeket a további eladósodástól és biztosíthatja továbbra is a zsidóság vallásos, szociális, jóléti és kulturális intézményeinek fennmaradását. A hitközségek előljárósága egyébként a következő nyilatkozatot adta: „Hitközségi adóintézményünk egy részének közadók módjára való behajtását nem egy frakció kérte, hanem a hitközség legális vezetősége, amelynek élén Guth Sándor hitközségi elnökünk áll. A hitközségi adó be-

hajtását egyébként sem lehet pártkérdésnek beállítani, már egyfelől a pártviták régen elintézését nyertek, másfelől hitközségi adóhátralékosok szép számmal akadnak — tekintet nélkül korábbi pártállásukra. A hitközség ősi joga az, hogy a hitközségi adót közadók módjára hajthassa be. Ezt a jogát soha nem adta fel, de csak végső esetben szokta gyakorolni. Most is csupán azért folyamodott a behajtás ezen módjához, mert reméli, hogy a hátralékosok a hatósági beavatkozás láttára, eleget fognak tenni fizetési kötelezettségüknek. Teljes tisztelettel: A satu-marei ant. orth. izr. hitközség előljárósága.“

— Szijum Misnajsiz Székelyudvarhelyen A „Chevra Misnajsiz“ vezetősége elhatározásából az eddigi Adar hó 7-ki szijumot Chesvan hó 10-én, kedden este néhai Stein Ábrahám főrabbi $\frac{1}{2}$ járzeit napján tartották meg, mely alkalommal veje Wider Ábrahám főrabbi a megb. cádik kegyelettel őrzött emlékének áldozott és felhívta az egyesület tagjait az összetartásra és a Thóra tanu és hűséges folytatására. A sirkőavatás másnap, szerdán volt Erdőszentgyörgyön, ahol az elhunyt nagy tudós érdemeit méltatták meghaló, magas szárnyalású beszédekben: öccse Kohn erdőszentgyörgyi főrabbi, az elhunyt vejei: Wider főrabbi, Weinberger Bernát és a szentgyörgyi rabbi veje.

— Egy antiszemita diák megölte zsidó iskolatársát. Varsóból jelentik: A közeli Dabrovice községben a napokban szomorú diák-tragédia játszódott le. A tizenkétéves Hommar, aki a horogkeresztesek internátusában élt, az iskola udvarán minden ok nélkül megtámadta a 10 éves zsidó iskolatársát, Fleischer Izraelt és egy követ addig ütölte a fejét, amíg a gyermek kiszenvedett az ütése alatt. A fiatal gyilkos büntetlenül fogja elkerülni szörnyű tettének következményeit, mert Lengyelországban fiatalokú lírószág nincsen és az ügyesség nem emel vádat 12 éves gyermekek ellen. Izrael Fleischer holtteste mellett az egész község felsorakozott vallás- és nemzetiségre való tekintet nélkül. Az iskolák professzorai és a hatóság is képviseltette magát. Az antiszemita nevelés tehát már a 12 éves gyermekek kezébe is gyilkot parancsol a zsidó lemészárlására.

— Embertelen zsidótemető-gyalázás Halmiban. Felháborító és gyalázatos merényletet követtek el eddig ismeretlen tettesek a halottak emléke ellen a halmi zsidó temetőben. A temető őre a napokban észrevette, hogy a temetőben kilenc sirkő ki van döntve. Első pillantásra meg lehetett állapítani, hogy a sirkőveket vandál kezek döntötték ki azért, hogy az alattuk nyugvó holtak emlékét meggyalázzák. A temetőcsőz bejárva a sirkertet, még megdöbbenőbb felfedezésre jutott: Weisz Endre sírját félig felásva találta. Weisz Endre tudvalevőleg a halmi állomás pénzváltójának egyik tulajdonosa volt, akit Moisa Traian meggyilkolt. Hogy az embertelen tetteseknek mi volt a céljuk a sír megbolygatásával, azt nem lehet megállapítani. Sírrelés semmiesetre sem lehetett a céljuk, mert a zsidóknál tudvalevőleg nem szoktak az elhunytat értékeket is eltemetni. A csendőrség erélyes nyomozást indított, hogy a minden emberi érzésből kivetkőzött tettesek kiltét megállapítsa.

— Háttérbe szorítják a zsidó alkalmazottakat Amerikában. A napokban ért véget New-Yorkban Rabbi I. K. Cohen elnöklete alatt megtartott zsidó konferencia, melynek egyik legfőbb napirendi pontja a zsidó gazdasági depresszió, ennek hatásai és kivezető útja volt. A konferencia statisztikai adatokkal bizonyította, hogy az utóbbi időben jelentősen megnőtt azon kereskedők száma Amerikában, akik bojkotálják a zsidó alkalmazottakat és munkásokat. 100 zsidó álláskereső közül 91-nek kifejezetten azzal az indokolással utasították vissza kérelmüket, hogy zsidósághoz való tartozandóságuk miatt nem akceptálhatják. Rabbi Cohen felszólította az amerikai zsidóságot, hogy alkalmazzon ő is rendszabályokat és demonstráljon a zsidó bojkott ellen, mert csak ez lehet a módja annak, hogy a már ma is katasztrófális méreteket öltő zsidó munkanélküliségen enyhítsenek és megakadályozhassák a további munkanélküli szaporulatot.

— Az oradeai Poale Cedek Egyesület November 1-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

— Kampóskereszt egy zsidó halottszállító autón. Frankfurtból jelentik: A német nemzetiszocialisták újabb halottgyalázási árnyalatot vettek be programjukba. Eddig csak künn a temetőben mocskolták be és szentségtelenítették meg a zsidó tetemeiket és sírokat, most már azonban elmennek egészen a halottasházig és ott kezdik szennyes játékaikat. Legutóbb egy zsidó halottszállító autó oldalaira mázolták rá a hírhedt kampóskeresztet és aljas feliratokkal mocskolták be azt. A kirendelt hatóságok bevezették a nyomozást.

BALKIRS bélyegzőgyár

Strada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4.
Villanyerőre berendezett üzemében készít:
rézbélyegzőket, szappanstancnikat,
számológép javításokat
és mindenféle szak- legolcsóbb árakban!
mába vágó munkákat

Bankoknak és ügyvédeknek
20 százalék kedvezmény!!!

Sodrony ágybetétek

nyitott és összehajtható vaságyak, mosdók,
és mindenféle vasbutorok legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyitott üzemből

„STANDARD“

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-ucca 10.)

A legszebb
zománccfényű gallérok tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuja 4 Szent János ucca

GROSZ DÁVID
szalmakalappgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37
Mindentéle kalappgyártáshoz szükséges fonatok
és nyersanyagok raktára 50-21

Mielőtt házán vízvezeték- és bádogos-
munkát végeztet, kérjen ajánlatot

Grünfeld Béla

bádogos, vízvezeték és szerelési vállalatánál
Oradea, Str. Vlahuja (Szent János-ucca) 13
Javitásokat olcsón és szakszerűen végez.

— Terjesszéték és szerezzetek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— **A zsidók két mandátumot vesztek az új lett parlamenti választások alkalmával.** Rigából jelentik: A napokban számlálták össze a lettországi parlamenti választások voksait és az új parlamenti összélelben a zsidó pártokat 2 mandátum veszteség érte. Így professor Lassersohn és dr. Meisel, akik már több éve tagjai a lett képviselőháznak, nem lettek újra megválasztva. Lassersohn tanárnak mindössze 50 szavazat hiányzott a képviselő mandátumához. Az eddigi 5 képviselő helyett most már a lett zsidóság csak három helyet kap a lett parlamentben. Ezek között van Rabbiner dr. Nurok ismert Mizrachi vezető férfit és Rabbiner Dubin, az Agudas Jisroel elnöke. A zsidó sajtó szerint a jelentős veszteség az antiszemita lapok feltűnő uszításának tudható be, akik az egész választási propagandát a zsidók elleni lázítással töltötték ki. Számos helyen, ahol a horogkeresztesek agresszív támadó csapatokat szerveztek, a zsidóság jelentékeny része nem szavazott le.

HÉTFŐ reggel 9 órakor folytatódik a kabátszövet és paplan vásár az A. B. C. Áruházban.

— **Tűz egy munkácsi Béth-Hámidrásban.** Munkácsról jelentik: Az elmúlt péntek éjszaka az egyik Béth-Hámidrásban (imaház) tűz ütött ki, mely több értékesebb felszerelést pusztított el. Szerencsére Klein Hersch nevű chaszid, ki a késő éjszakai órákban jött haza a munkácsi rabbi asztalától, a közelben levő lakásáról észrevette a tüzet és gyorsan fellármázta a tűzoltóságot, kik a tüzet azonnal lokalizálták.

— **Kirabolták New-york legnagyobb zsinagógáját.** Október 25 ére virradó éjjel a new-yorki Brooklin zsinagógában betörők jártak, akik leterorizálták az őrséget és közel 10.000 dollár értéket, részint készpénzben, részint ékszerekben vitték magukkal. Az utóbb 14 nap alatt ez már a második ilyen nagy mérvű betörés New-yorkban, amelyet a szervezett rablóbandák a zsinagógák ellen elkövetnek.

— **A bécsi rabbiképző intézet megszűnt.** Nagy csapás érte az európai zsidó tudományt: a bécsi rabbiképző (Israelitische-Theologische Lehranstalt) az idei tanév kezdetén zárva maradt. Az amerikai zsidóság, mely eddig az intézetet fentartotta, beszüntette a segélyeket, a bécsi hitközség pedig maga is, sajnos, az összeroppanás szélén áll és így nem képes a rabbiképzőt fentartani. A bécsi rabbiképző intézet, melynek rektora a tavaly elhunyt világhírű Schwartz Adolf volt, a budapesti, boroszlói és berlini mellett, Középeurópának legjelentékenyebb zsidó tudományos főiskolája volt. Tanárai sorában ott vannak a magyarországi származású dr. Krausz Sámuel, dr. Aptowitz és dr. Torczyner elismert zsidó tudósok. Azt remélik, hogy a jugoszláviai, csehszlovákiai és romániai zsidóság önkéntes adományaiból a rabbiképző feléledhet.

— **Ruhaneműt osztott ki vasárnap a szatmári Izraelita Gyermekfelruházó Egylet.** Vasárnap délután volt a szatmári Zsidó Gyermekfelruházó Egyesület ruhakiosztása. A Zrinyi-uccai székház udvara feketélt és jajgatott az összegyűlt nyomoruságtól. Legalább háromszáz szegény — felnőtt és gyerek egyaránt — esdekelt, toladott a ruhákért. Minden évben valóságos életmentő tevékenységet fejt ki ez az egylet, de az idén a lerongyolódott és szűkös gazdasági helyzet mellett különösen kitelt magáért. Kétszáz gyerekek

adott meleg ruhát, cipőt, harisnyát, kétszáz gyereket óvott meg az Isten hidegétől. A rongyos, szakadozott ruhájú emberek úgy szorították magukhoz, úgy simogatták a jó meleg ruhaneműket, mint anya a gyermekét. A legnagyobb dicséretet érdemli ez az egyesület, melynek fáradhatatlan tagjai, Hunwald Berta elnökön vezetésével elűzték a bánatot a szülők szívéből, letörölték a könnyeket az árvák sápadt arcáról. Az egyesület a jövő héten ismét megkezdte tea-délutánjait, amelyeknek tiszta jövedelmét a szegény gyermekek felruházására fordítja.

— **Zsidó Nobel-díjasok.** A napokban hagyta el a sajtót a berlini O. B. B. (Orden Bne Brith) folyóiratának októberi díszkiadása, amely többek között foglalkozik a zsidó Nobel-díjasok biográfiájával és magával a Nobel-díj céljával is. Ismeretes, hogy Nobel nevéhez fűződik a modern kor egyik legnagyobb pusztító és gyilkos találmánya: a dinamit. Nobel, aki dús gazdag ember volt és szenvedélyes fizikus, találmányaival az emberiség fejlődését és kultur-javának fokozottabb kihasználását kívánta elérni. Szomorúan és kétségbeesetten kellett azonban látni, hogy találmányát a gonosz uralkodó osztály háborús célokra használja fel, a fejlődés helyett elmulás és pusztítás nő az árnyékában. Hogy élete és találmánya anyagi eredményeit mégis hasznosíthassa és hogy saját lelkiismeretét valamennyiben megnyugtassa, hatalmas mamut vagyonát a tudományos akadémiára hagyta, azzal, hogy minden évben ennek kamataiból jutalmazza meg az emberiség haladását szolgáló nagy gondokodókat, felfedezőket, irodalmárokat, kémikusokat, orvosokat és pszichológusokat. A folyóirat felsorolja a legutóbb megjutalmazott 10 zsidó Nobel-díjasnak nevét: Paul Erlich phisikus, Gabriel Lipmann, az emberi jogok harcosa, T. M. C. Asser orvos, Richard Willstatter kémikus, Albert Einstein fizikus, Henri Bergson filozofus, valamint James Franck, Otto Mayerhoff, Robert Barnay.

A Mizrahi Erdélyrészi Központ vezetősége elhatározta, hogy Palesztina vallásos intézményei erősítésére hathatós országos propagandát kezd. A Központ első nagyobb meetingje szombat délután 3 órakor lesz Szalmáron a Mizrahi dísztermében (Cuza Voda 20.), hol Ráth Efráim központi kiküldöttön kívül id. Reiter Mór és Weisz Izsák fognak beszélni. Péntek este Oneg Sabbath előadás. — Vasárnap a Mizrahi Seinin a Simon-féle vendéglőben tart nagygyűlést.

ANGOL flanellek métere 20 Lei, zefi-
rek métere 22 Lei, A. B. C. Áruházban.

— **A Joint akciója.** Berlinből jelentik: Az amerikai Joint Distribution Committee európai vezértikára, dr. Bernhard Kahn október 17-én Brémában hajóra szállt és Amerikába utazott. Dr. Bernhard Kahn utazása összefügg az összes európai államok zsidóságának siralmas helyzetével. A zsidók helyzete évről-évre rosszabbodott. A zsidó szervezetek, jótékony közületek annyira lerongyolódottak, hogy sok helyen nemcsak hogy támogatás nem tudnak nyújtani, hanem maguk is támogatásra szorulnak. Dr. Bernhard Kahn az amerikai zsidósággal való tanácskozás révén próbálja a egyre kiélesedő krízist a megoldás felé vinni. Igaz, hogy Amerika zsidósága is súlyos bajokkal küzd, de valószínű, hogy legrosszabb helyzete ellenére is sikerülni fog rábírnunk őket az európai zsidó inségesek támogatására.

— **Leipnik Márton szülei kártérítést indítottak az irásszakértő ellen.** Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a biatorbágyi merényletet kapcsolatban Szontagh irásszakértő azt állította, hogy a merénylet színhelyén talált levél Leipnik Márton kézírása. Ez az állítás később meg-

dőlt és most Leipnik szülei Szontagh ellen kártérítési pert indítottak. A keresetben elmondja Leipnik apja, hogy az egész világ azt hitte, hogy fia volt a tettes, ennek következtében üzlete tönkrement, családját agyonveréssel fenyegették, leányait nem tudja férjhez adni, felesége pedig beteg lett. A nem mindennapi pör sorsát jogász-körökben nagy érdeklődéssel várják.

SCHWEICI függöny grenadin minden szélességben A. B. C. Áruházban Teleki-u 4.

— **A pozsonyi jesiva-internátus.** Mult hét kedden, a Chaszam Szajfer Jahzeitja alkalmából több volt tanítvány, köztük jelentékeny számú rabbi gyülekezett Pozsonyban, kik Schreiber Akiba főrabbi elnökletével a jesiva-internátus építése ügyében érkeztek. Schreiber főrabbi kifejtette az internátus immár nélkülözhetetlen voltát és hogy a város már évekkal ezelőtt egy értékes telket engedett át a jesiva-internátus céljára, mely telek azonban, ha az 1932 végéig beépítve nem lesz, a város tulajdonába száll vissza. A főrabbi fejtegetései alatt a jelen voltak egy nagyobb szabású akció megindítását határozták el. Egyben a jesiva vezetősége minden volt tanítványhoz azzal a kéréssel fordul, hogy az akciót hathatósan támogassa.

— **Óriási nyomor Varsóban.** Varsóból jelentik: Varsó város kormányzóhelyettese, Olsinsky a napokban magához kérte a zsidó „Mentőbizottság” elnökségét, hogy megtanácskozza velük az inséges zsidó lakosság segélyezésére vonatkozó intézkedéseket. Olsinsky közölte a zsidó bizottsággal, hogy a kormány a postai és vasúti tarifák felemelésével, moziadóval és egyéb rendkívüli intézkedéssel alapot teremtett az inségesek érdekében. A varsói nyomorgók számára hárommillió zloty már rendelkezésre is áll. A zsidó „Mentőbizottság” egymillió zloty követelt és rámutatott arra, hogy Varsó lakosságának pontosan egyharmada zsidó. A bizottság előadója szerint, eddig több mint tízezer zsidó család van kitéve az éhínségnek. — Olsinsky kijelentette, hogy elsősorban a gyermekek ellátásáról kell gondoskodniok a jótékony egyesületek vezetőinek. Nagyon jól tudja, hogy zsidó iskolás gyermekek tanítás alatt összeestek az éhségtől. Az előadó végül átnyújtott a kormányzóhelyettesnek egy statisztikát, amely pontosan számol be a varsói zsidóság döbbenetes éhínségéről.

A máramarosi rendőrség letartóztatott egy cuzista agitátort

A máramaros-szigeti rendőrség letartóztatta Manola Zaharia cuzista vezetőt, aki a vidéken napokon keresztül széleskörű antiszemita agitációt fejtett ki a falusi lakosság körében. Jurka Flaviu vármegyei prefektus, akinek figyelmét a veszedelmes izgatóra felhívták, maga interveniált, hogy Manola Zahariát előállítsák és büntető uton felelősségre vonják.

A rendőrség Manola Zahariát kihallgatása után letartóztatta, közben máramaros-szigeti lakásán pedig házkutatást tartott, hol igen sok izgató rőpiratot és revolvert talált. A rendőrség Manola Zaharia ellen tiltott fegyverviselés, tiltkos alakulatok szervezése, izgatás és zugirászkodás miatt a büntető eljárást megindította.

A cuzisták az elmúlt héten Havasmezőn népgyűlést akartak engedély nélkül tartani, a csendőrség azonban megakadályozta a gyűlés megtartását.

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
Milliót száz lejért: zsidó sorsjegy-óhaj!

Ne válogasson! Gyermekápolásra csak Höfert vegyen!

Rövid hírek

LONDON. „Saturday Review“ vezércikkben foglalkozik a kelet-európai, de különösen a romániai antiszemizmussal és kutatja ennek a fejlődő áramlatnak okait. Az angol lap cikkében a német és romániai ipari válságot is összekapcsolja az antiszemita mozgalommal és kijelenti, hogy Lord Reading a francia miniszterelnökkel való tárgyalása alkalmával szintén érintette e kérdést — A volt palesztinai kormányzó, Lord Plumer tábornok egész idejét a hébernyelv-tanulással tölti el. Valamennyi tudása a volt kormányzónak már volt eddig is, de most teljesen tökéletesíteni akarja magát és a héber kultúr- és irodalomtörténetet veszi át. Valószínűleg céljai vannak a tábornoknak a nagy szorgalommal. Megbízható helyről való információk szerint Lord Plumer ismét megbízást akar kapni Palesztinában.

CHARKOW. A jiddis kommunista hivatalos organum, a „Stern“ statisztikát közöl a zsidó kolonizációs munkáról és megállapítja, hogy a koloniák ki- és bevándorlása kiegyenlíti egymást.

VARSÓ. A lengyel pénzügyigazgatóság rendeletet adott ki, melynek értelmében a hitközségi adók nem emelkedhetnek túl az állami adó 10%-ánál. — A varsói zsidó sajtóiroda jelentése szerint a lengyel zsidók gazdasági katasztrófája napról-napra fokozódik. Egy hét alatt több, mint 500 zsidó fizetésképtelenség és csőd állott be és 47 öngyilkosság történt. Lodz és Bialosztok zsidónegyedeiben ugyszólván alig van már nyitott zsidó üzlet.

HAMBURG. A napokban hagyta el dr. Weizmann Hamburgot és visszatért Londonba Weizmann pár nap múlva Délafrikába utazik és útjában meglátogatja Palesztinát is.

NEW-YORK. A new-yorki hitközségek kimutása szerint évenként 200 millió dollár értékben fogyasztanak kóserhust a hitközség tagjai. — Morris Wohl, több nagy áruház tulajdonosa 50 éves korában a napokban elhunyt. Morris Wohl több, mint egy millió dollárt hagyott hátra, melyből egy félmilliót a Zsidó Nemzeti Alapra hagyományozott.

BÉCS. Ausztriában is szomorú a helyzet. A zsidó öngyilkosok száma 25 százalékkal emelkedett, amellel a zsidó lakosság száma Bécsben egyre fogy. Az elmúlt negyedévben a bécsi zsidóság száma hatszázzal csökkent.

TEL-AVIV. Tel-Avivből hét zsidó vizicserkész, ezek közül már az egyik Tel-Aviv szülőtte — legutóbb vitorlás csolnokon tették meg az utat Tel-Avivből Port Saidba. Az odafelé való úton háromszor kötöttek ki és pedig kétszer palesztinai területen, ahol a parit halászok részéről kedves fogadtatásban részesültek és egyszer az egyiptomi Szinai partján. Port Saidban és Kairóban a Makkábi és a zsidó cserkészek ünnepi fogadtatásban részesítették őket. — A Jewish Agency, Keren Hajesszed, a Keren Kajemet és Tel-Aviv város vezetősége közös értekezleten foglalkozott a mintavásár idejére megszervezendő turistatömegek elhelyezésével. Elhatározták, hogy a világ egész zsidóságát informálják a kiállítás részleteiről és nagyarányú részvételre szólítják fel. A különféle országok zsidó iparosai és pénzügyi tekintélyeinek részvételével különféle szakértekezleteket fognak tartani. Az utóbbi években erősen nőtt a palesztinai invesztálási lehetőségek iránti érdeklődés, a gazdasági bizonytalanság a többi országokban emelte ezt az érdeklődést.

JERUZSALEM. A Pika igazgatójának Frank Zwi tiszteletére egy új kis telep létesül a narancs-zónákban, melynek Tel-Zwi lesz a neve. 25 ház és baromti tenyésztéshez szükséges felszerelés épül. Minden telepes egyenlőre 2 és fél dunam földet kap, majd egy év után újabb 2 és fél dunamot. — A palesztinai kormány összes bevétele a folyó év első 7 hónapjában 1,339,883 font volt, amivel szemben a kiadások 1,288,827 fontra ruhtak.

BERLIN. Németországban a legutóbbi időkben sokszor tárgyaltak a rituális metszés ellen indított antiszemita kampánnyal kapcsolatban arról, hogy a metszés előtt vilánnal lehetne elkábítani az állatot s így mentesíteni a fájdalomtól. A kérdést most egy frankfurti orvos, dr. Hoffmann kutatás tárgyává tette. Megállapította, hogy a villány-narkózis bizonyos változásokat idézhet elő az agy vérrel és nedvekkel való ellátásában. Az így leölt állatokban a tüdőben elváltozásokat találtak. Így tehát nincs kizárva, hogy a villány-narkózis még a levágás előtt oly változásokat okoz, amelyek a marhát még a levágás előtt tréfóvá teszik. Ezek után villány-narkózis egyáltalában nem alkalmazható rituális metszés előtt.

BUKAREST. A cionista szervezet romániai legfelsőbb tanácsa intervenciójára a vasut igazgatóság rendeletet bocsájtot ki, hogy az 1932 tavaszán megtartandó telavivi kiállításra utazóknak a romániai állam vasutakon 50% os vasuti kedvezmény engedélyezessék. A kedvezményre a tel-avivi kiállításra úgy a romániai utazóknak, mint a Románián keresztül utazóknak jogosultságuk van. A kedvezmény azonban csakis a visszautazásnál vehető igénybe.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-Sas-Passage.

Közeledik November 1.

Jönnek a házbérgondok!

Egy kis szerencsével egész életére megszabadulhat nemcsak házbérgondjaitól, de minden anyagi bajától is, mert egy 100 lejes Zsidó Kórházszorsjeggyel könnyűszerrel

EGY MILLIÓT NYERHET

Még öt osztályon keresztül játszhat a Zsidó kórházszorsjegyekkel a kélhetenként megismétlődő huzásokon.

Legközelebbi huzás: November 1.

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a Zsidó Kórházegyesületek Sorsjátékintézőségé

CLUJ, Piața Unirii No. 20.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Még egy ilyen hívem...

Egy rabbi találkozott az uccán a nagy ünnepek előtt egy nagyon vallástalan hívőjével.

— Hogy érzi magát a Rabbi ur? — kérdi barátságosan.

— Ha még egy ilyen balbószom volna mint ön, rendben volna minden.

— Hogy-hogy? Hát éppen engem tart a legjobbnak?

— Ugy gondolom — feleli a rabbi, — ha még csak egy ilyen hívem volna. Sajnos azonban majdnem csupa ilyen hívem vannak.

Aktuális

Mikor Laval francia miniszterelnök hajóra szállott a Borah szenátorral való tárgyalások után, a fedélzeten következőképen sóhajtott fel:

— Borah dajon emesz!
(Meghalt a béke, áldás porairal!)

Tőreki budapesti tanácselnök volt az, aki számos előbbi szigorú ítélet után, most is halálra ítélte a bankrablót, akit statáriáiler fel is akasztottak.

Mikor Tőreky ítélet hirdetése után hazament, keservesen elkezdett sirni.

Mikor már jól kisírta magát, megkérde felesége, hogy miért sir oly keservesen?

— Amiért a másik rabló nem töltötte be a 20-ik életévét. Mert különben azt is halálra ítélték volna. Ez fáj oly keservesen.

MOZI

Cinematografal FILMPALACE

Péntek, Szombat, Vasárnap, Hétfő: „Makrancos hölgy“ Shekaspere vígjátéka, Főszerepben: Douglas Fairbanks és Mary Pickford. A hétfőn megváltott jegyek csütörtökön gratis érvényesek! — Vasárnap d. e. 11 órakor: Szenzációs matiné! 10 és 12 lejes helyárák!

Teatral HEIMAN szinkör

Pénteken utóljára „Az ocean virága“. Lupe Valez hangos filmje. Keleti táncok, énekek. — Szombat, Vasárnap, Hétfő: „Asszonyosors“ énekes szimű 10 felvonásban, főszereplők: Mady Christians, Alfréd Abel, Franz Lederer. Vasárnap matiné: „A lelkek örvénye“ Tolsztoj regénye, John Gilberttel. 10 és 12 lejes helyárákkal! — Keddtől kezdődőleg „Az erénycsász“. Felix Bressart legnagyobb filmje.

ELŐFIZETŐINKHEZ azon sürgős kérelmünkkel fordulunk, hogy az ó-év hátralékos előfizetési összegeit okvetlenül kifizetni sziveskedjenek. Támogassanak és segítsenek bennünket, amilyen gyorsan csak módjukban áll. Mindenki küldje be postautalványon az esedékes összegeket és így megtakarítja számunkra a külön bélyeg költségeit. Elvárjuk azonnali intézkedéseiket előfizetéseik beküldését illetőleg és kérjük Önöket, tegyék ezt meg sürgősen, azonnal, haladéktalanul!

ZSIDÓ HUMOR

Rabbi Chanina ben Dósa leánya és a péntekesti mecsek

Egy rabbi pénteki napon már este felé járt az idő, a házakban a közelgő szombat tiszteletére egymásután gyúltak ki az ünnepi mecsek. Rabbi Chanina ben Dósa leánya ünneplő fehérbe öltözve, szintén a kis mecsek meggyújtásával foglalatalkodott. Egyszerre csak szivettépő zokogásba tört ki a fiatal lányka. Rabbi Chanina felfigyelt a könyvek könyvéből és ime, a zokogás megismétlődött. Miért sírsz, lánykám, kérdezte Rabbi Chanina, az apa gyöngéd, meleg részvételével. Egyellen csöpp olajunk sincs a korsóban, — panaszkolta a lány — amivel a péntekesti mecseket meggyújthatnám. Már minden elő van készítve a gyújtáshoz és csak most vettem észre, hogy nem olaj, hanem ecet van a korsóban. És most, — ha valami csoda nem történik — szegység szemre sötétben fogunk maradni. Mit tegyünk, — tört fel a lánykából ismét a sírás — olajunk nincs és ez az ecet nem fog égni...

Ne búsulj gyermekem, — szólott Rabbi Chanina és határtalan bizalom csengett ki a hangjából — ha a jó Isten akarja, az ecet is égni fog. Töltsed csak meg ecettel a mecseket és az, aki az olajnak megparancsolta, hogy égjen, csodás erő fog adni az ecetnek is, hogy meggyulladjon és lángolni tudjon.

Igy is történt. Az ecet vígan lobogott a péntekesti mecsekben egész szombaton át. Tannis 24.

Hogy ne tudják...

Egy chászid meséli, hogy az ő csodarábbija mindennap bőjtől, kivéve szombat és ünnepponon.

— Nem igaz — feleli egy ellenzéki „misznagid“. — Én magam már láttam őt hélköznap is enni. Saját szememmel láttam!

— Ez érthető — feleli a chászid. — A Rabbi, Isten éltesse, olykor eszik szerénységből, hogy ne vegyék észre, hogy bőjtől.

A berdiszevi chászid

Egy chászid magyarázta, hogy a „berdiszevi“ chászidok nem fektettek olyan nagy súlyt az imádkozásra. Egy „ellenzéki“ hallja és közbeszól:

— Én már husz éve nem fektetek súlyt az imádkozásra és nem is tudtam, hogy „berdiszevi chászid“ vagyok.

Két világ

Egy híres varsói zsidó színész legnagyobb sikerét aratta a „Tulvilág“ című újdonságban. A Varsóban megjelenő Hecéfira héber napilap humoristája megjegyzi: — Más jó zsidó ember működik ezen a világon, hogy minél több jusson neki a tulvilágon. Ez a színész pedig működik a tulvilágban, hogy minél több jusson neki ezen a világon!